

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (۱۷)

منابع بودجه

(ویرایش اول)

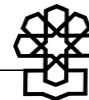
به نام خدا

فهرست مطالب

۱. منابع بودجه کل کشور	۱
۲. منابع عمومی دولت.....	۳
۳. نفت در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶.....	۱۱
۴. برآورد عدم تحقق منابع بودجه عمومی.....	۱۲
جمع‌بندی و نتیجه‌گیری	۱۴
پیوست	۱۵

فهرست جداول و نمودارها

جدول ۱. ترکیب، سهم و درصد تغییرات منابع بودجه کل کشور ۱۳۸۳-۱۳۸۶.....	۲
جدول ۲. منابع حاصل از فروش اوراق مشارکت در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۵	۶
جدول ۳. بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۵	۶
جدول ۴. منابع عمومی دولت (۱۳۸۳-۱۳۸۵).....	۹
جدول ۵. درآمدهای نفتی در منابع عمومی لایحه بودجه سال ۱۳۸۶	۱۱
جدول ۶. استفاده از منابع ارزی خارج از سقف ماده واحده لایحه بودجه	۱۲
جدول ۷. برآورد عدم تحقق منابع بودجه عمومی	۱۳

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (۱۷)
منابع بودجه
(ویرایش اول)

این گزارش ضمن ارائه تصویری از منابع بودجه کل کشور^۱، به تحلیل و ارزیابی آن نیز می‌پردازد. ارائه برآوردی از عدم تحقق درآمدها بخش دیگری از گزارش را تشکیل می‌دهد.

۱. منابع بودجه کل کشور^۲

طبق لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ منابع بودجه کل کشور مبلغ ۲,۲۹۰,۵۱۴/۸ میلیارد ریال است که نسبت به منابع بودجه کل کشور در قانون بودجه سال ۱۳۸۵^۳ (۱۹۵۷۸۸۰/۱ میلیارد ریال) معادل ۱۷ درصد افزایش نشان می‌دهد.

منابع بودجه کل کشور شامل:

۱. منابع عمومی دولت،
۲. درآمدهای اختصاصی،
۳. منابع شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها می‌باشد؛ که طبق لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ به ترتیب سهمی معادل ۲۶/۷، ۲/۳ و ۷۳/۲ درصد را به خود اختصاص می‌دهند (ارقام دو بار منظور شده سهمی معادل ۲/۳ درصد از منابع بودجه کل کشور را دارند). در قانون بودجه سال ۱۳۸۵ سهم اجزای مذکور به ترتیب معادل ۳۰/۲، ۲ و ۷۰/۱ درصد می‌باشد (جدول ۱).

۱. برای فراهم آوردن امکان مقایسه بهتر اثرات سه متمم قانون بودجه ۱۳۸۵ بر روی ارقام بودجه این سال لحاظ شده است.
۲. در این گزارش منابع بودجه سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ (قانون و عملکرد) بدون احتساب رقم شفاف‌سازی قیمت حامل‌های انرژی ارائه شده است.
۳. منابع قانون بودجه سال ۱۳۸۵ که در این گزارش به آن اشاره می‌گردد با توجه به متمم‌های قانون بودجه سال ۱۳۸۵ اصلاح گردیده‌اند (سه متمم مصوب در مجلس).
با انجام اصلاحات مذکور، منابع عمومی دولت مبلغ ۴۲۷۷۶ میلیارد ریال (۳۱۳۲۵ میلیارد ریال از محل افزایش رقم واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مبلغ ۱۱۴۵۱ میلیارد ریال از محل افزایش رقم واگذاری دارایی‌های مالی) نسبت به مصوب اولیه افزایش یافت.

(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۱. ترکیب، سهم و درصد تغییرات منابع بودجه کل کشور ۱۳۸۳-۱۳۸۶

موضوع	منابع بودجه کل کشور				سهم منابع بودجه					درصد تغییرات منابع بودجه			
	قانون ۱۳۸۳	قانون ۱۳۸۴	قانون ۱۳۸۵	لایحه ۱۳۸۶	قانون ۱۳۸۳	قانون ۱۳۸۴	قانون ۱۳۸۵	قانون ۱۳۸۵	لایحه ۱۳۸۶	قانون ۱۳۸۳	قانون ۱۳۸۴	قانون ۱۳۸۵	لایحه ۱۳۸۶
منابع بودجه کل کشور	۱۰۸۰۰۰۶/۷	۱۴۶۲۸۴۶/۳	۱۹۱۰۱۰۰/۱	۲۲۹۰۰۱۴/۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۴/۰	۳۰/۹	۳۰/۸	۱۷/۰
منابع عمومی دولت	۳۵۰۹۲۴/۶	۴۱۰۷۱۰/۰	۵۴۸۵۷۱	۶۱۳۶۴۰/۳	۲۸/۱	۲۸/۶	۳۰/۲	۲۶/۷	۲۶/۷	۱۹/۱	۱۵/۴	۳۳/۶	۴۴/۰
درآمدها	۱۱۸۶۶۰/۸	۱۵۹۷۴۳/۶	۲۴۴۴۰۰/۳	۲۶۱۳۱۲/۱	۱۱/۰	۱۰/۹	۱۲/۸	۱۲/۸	۱۲/۵	۱۱/۴	۲۴/۶	۵۳/۰	۶/۹
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۵۰۸۳۳/۷	۱۳۷۳۷۱/۴	۱۰۵۴۸۷۸/۲	۱۸۶۲۰۳	۹/۴	۸/۱	۹/۵	۷/۵	۷/۵	۱۸/۹	-۸/۹	۱۲/۷	۳۵/۵
واگذاری دارایی‌های مالی	۸۶۴۲۵/۱	۱۱۳۶۰۰/۰	۱۴۹۲۳۷/۵	۱۶۰۶۸۸/۴	۸/۰	۷/۸	۷/۸	۷/۸	۸/۲	۷/۹	۲۱/۱	۲۱/۴	۴۱/۵
درآمدهای اختصاصی*	۵۹۰۹۰	۳۱۹۷۸/۱	۳۹۰۲۵/۸	۳۹۰۲۵/۸	۵/۵	۲/۲	۲/۰	۲/۰	۲/۰	۲/۳	-۴۵/۹	۲۲/۰	۲۲/۰
منابع شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی و بانکها*	۶۸۸۹۲۰/۶	۱۰۵۰۹۶۹/۴	۱۳۷۲۸۳۷/۷	۱۳۷۲۸۳۷/۷	۶۳/۸	۷۲/۲	۷۱/۷	۷۳/۲	۷۰/۱	۷۳/۲	۲۴/۳	۳۰/۰	۲۲/۲
کسر می‌شود (ارقام دوبار منظور شده)*	۲۳۴۲۸/۵	۳۵۸۱۶/۷	۴۵۳۲۹/۴	۴۵۳۲۹/۴	۲/۲	۲/۴	۲/۴	۲/۴	۲/۳	۲/۳	۶/۰	۲۶/۶	۱۴/۸

* بدون لحاظ اثر متمم بر روی این ردیف‌ها.

«۱» در گزارش حاضر به فراهم شدن امکان مقایسه ردیف‌های درآمدی لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ با ارقام بودجه سال ۱۳۸۵ (با ملحوظ قرار دادن سه متمم ارائه شده)، جداول بودجه سال ۱۳۸۶ مبنا قرار خواهد گرفت و بدین ترتیب ارقام مربوط به متمم دوم و سوم بودجه سال ۱۳۸۵ (موضوع اختصاص ۲ درصد از درآمد حاصل از صادرات نفت خام به استان‌های نفت خیز و گازخیز و شهرستانها و بخش‌های محروم کشور و مجوز ۲/۵ میلیارد دلار واردات بنزین و ۱ میلیارد دلار جهت طرح‌های عمرانی) به ترتیب در ردیف برداشت از حساب ذخیره ارزی و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای منظور شده است.

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۵ و متمم‌های آن از سهم منابع عمومی دولت در بودجه کل کشور کاسته (معادل ۱۱/۶- درصد) و به سهم منابع شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها اضافه شده است (معادل ۴/۴ درصد). شایان ذکر است درآمدهای اختصاصی با ۳۵/۳ درصد افزایش از ۳۹۰۲۵/۸ میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۸۵ به ۵۲۸۰۱/۷ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ رسیده است.

۲. منابع عمومی دولت

طبق لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ منابع عمومی دولت مبلغ ۶۱۲۶۴۵ میلیارد ریال می‌باشد که نسبت به رقم مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۸۵ و متمم‌های آن معادل ۳/۶ درصد افزایش یافته است (جدول ۲). منابع عمومی دولت شامل درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی می‌باشد که طبق لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ به ترتیب سهمی معادل ۴۲/۷، ۲۷/۹ و ۲۹/۴ درصد از منابع عمومی دولت را به خود اختصاص می‌دهند. سهم‌های مذکور در قانون بودجه سال ۱۳۸۵ (با اضافه نمودن متمم‌ها) به ترتیب معادل ۴۱/۳، ۳۱/۵ و ۲۷/۲ درصد می‌باشد.

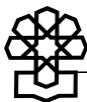
طبق لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ اجزای منابع عمومی دولت (شامل درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی) نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۵ (با لحاظ متمم‌ها) به ترتیب ۶/۹ درصد افزایش، ۸ درصد کاهش و ۱۲/۱ درصد افزایش داشته است. ارقام مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۸۵ (با لحاظ متمم‌ها) نسبت به عملکرد بودجه سال ۱۳۸۴ به ترتیب معادل ۲۲، ۰/۶- و ۹۲/۹ درصد بوده است.

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۵ (با لحاظ متمم‌ها) از سهم واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای معادل ۱۱/۴ درصد کاسته شده است. این در حالی است که به سهم درآمدها و واگذاری دارایی‌های مالی به ترتیب معادل معادل ۳/۴ و ۸/۱ درصد افزوده شده است.

۲-۱. درآمدها

درآمدها شامل درآمدهای مالیاتی، درآمد حاصل از مالکیت دولت، درآمد حاصل از فروش کالاها و خدمات، درآمد حاصل از جرائم و خسارات و درآمدهای متفرقه می‌باشد که طبق لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ مبلغ ۲۶۱۳۱۱/۹ میلیارد ریال را به خود اختصاص داده است.

درآمدهای مالیاتی با سهمی معادل ۷۱/۹ درصد از کل درآمدها، نسبت به رقم مشابه در سال ۸۵ از رشدی معادل ۵/۹ درصد برخوردار می‌باشد، از جمله دلایل این افزایش می‌توان به رشد

۲۰/۶ درصدی مالیات بر شرکتهای غیردولتی و همچنین رشد ۶۵/۸ درصدی مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی و ۷۱ درصدی مالیات بر حقوق کارکنان بخش خصوصی اشاره کرد. لازم به ذکر است در حوزه مالیات‌های غیرمستقیم، مالیات مربوط به سایر کالاها موضوع بند (هـ) ماده (۳) قانون تجمیع عوارض از کاهشی معادل ۶۰ درصد برخوردار گردیده است که از جمله دلایل آن می‌توان به تصمیمات کمیته کارشناسی موضوع ماده مذکور مبنی بر خارج ساختن برخی از کالاهای مشمول ماده فوق، با هدف اجتناب از مالیات‌های مضاعف و تشویق تولید و سرمایه‌گذاری در صنایع تولیدی بویژه صنایع فلزی اشاره کرد.

درآمد حاصل از مالکیت دولت با ۱۰/۸ درصد رشد نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۵ سهمی معادل ۲۱/۳ درصد از درآمدها را دارا است.

۲-۲. واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای

منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای طبق لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ مبلغ ۱۷۱۲۲۵/۱ میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۵ (با متمم‌ها) معادل ۸ درصد کاهش یافته است.

واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای شامل منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی، منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول می‌باشد.

منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی شامل منابع حاصل از ارزش نفت خام (معادل ۱۵/۱ میلیارد دلار) و منابع حاصل از موضوع جزء «۷» بند «ج» تبصره «۱۱» (معادل ۳/۸ میلیارد دلار جهت واردات بنزین) می‌باشد.

منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول نسبت به قانون بودجه سال قبل ۹/۸ درصد کاهش یافته است.

۲-۳. واگذاری دارایی‌های مالی

منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی طبق لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ مبلغ ۱۸۰۱۰۸/۲ میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۵ (با متمم‌ها) معادل ۱۲/۱ درصد افزایش یافته است.

رشد قابل توجه منابع از محل واگذاری شرکت‌های دولتی عمده‌ترین دلیل افزایش یاد شده است. منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ مبلغ ۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۵ (با متمم‌ها) معادل ۸۴۵/۹ درصد رشد یافته است. با توجه به اینکه عمده‌ترین تغییرات منابع بودجه عمومی دولت در این قسمت روی داده است لذا به تفصیل به بررسی آن می‌پردازیم.

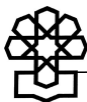

۱-۳-۲. فروش اوراق مشارکت

فروش اوراق مشارکت در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ معادل ۶۰۰۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است و سهمی معادل ۳/۳ درصد از منابع مربوط به واگذاری دارایی‌های مالی را به خود اختصاص داده است. این در حالی است که دولت در سال ۱۳۸۶ حدود ۷۳۸۸ میلیارد ریال بابت سود و حدود ۳۸۰۰ میلیارد ریال بابت بازپرداخت اصل اوراق مشارکتی که در سنوات قبل منتشر شده باید به مردم بپردازد. بنابراین در حدود دوبرابر (۱۱۱۸۸ میلیارد ریال) درآمد پیش‌بینی شده حاصل از انتشار اوراق مشارکت باید توسط دولت به جهت تأمین مالی هزینه انتشار اوراق مذکور در سال‌های گذشته پرداخت گردد. البته لازم به ذکر است رقم مربوط به فروش اوراق مشارکت و آثار مترتب بر آن از بعد بازپرداخت اصل و سود اوراق و همچنین تأثیر بر زمینه فعالیت بخش غیردولتی از بعد منابع در دسترس فقط محدود به رقم ۶۰۰۰ میلیارد ریال جزء «۱» بند «الف» تبصره «۱» لایحه نمی‌باشد.

دولت در جزء (۳) بند «الف» تبصره «۱» شرکتهای دولتی را مجاز به انتشار ۲۰۰۰۰ میلیارد ریال اوراق مشارکت برای تکمیل عملیات اجرایی طرح‌های عمرانی انتفاعی خود کرده است (این رقم در قانون بودجه سال ۱۳۸۵، ۶۰۰۰ میلیارد ریال بود). سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مجاز به تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق شده است. لذا به جهت آنکه رقم اصل و سود این اوراق به موجب تبصره مذکور می‌بایست از محل منابع داخلی شرکتهای دولتی بازپرداخت گردد این امر علاوه بر آثار مترتب بر انتشار این اوراق، سهم‌های قانونی دولت از فعالیت شرکت‌های مذکور در سنوات آتی (مالیات و سود سهم دولت) را متأثر خواهد نمود. این در حالی است که علاوه بر ارقام مذکور دولت عملاً با احکام موجود در بندهای ذیل تبصره «۶» موضوع اجزاء (۴-۷)، (۴-۸) و (۷-۲) بند «د» مجوز انتشار ۲۱۰۰۰ میلیارد ریال دیگر را در جهت اجرای پروژه‌های نوسازی بافت‌های فرسوده شهری و سکونتگاه‌های غیررسمی در طرح‌های مصوب وزارت مسکن و شهرسازی و اعطای تسهیلات برای ساخت مسکن به سازمان عمران و بهسازی شهری، شهرداری‌ها و بانک مسکن صادر نموده است.

آثار مالی و اقتصادی تأمین مالی عملیات عمرانی دولت به این شیوه نیاز به بررسی دارد. به لحاظ مالی اولاً انتشار اوراق مشارکت با تضمین دولت به معنای آن است که در سنوات آتی دولت باید حجمی از منابع خود را صرف بازپرداخت اصل و سود این اوراق کند. ثانیاً تاکنون بررسی لازم در این ارتباط که آیا طرح‌های به بهره‌برداری رسیده از این منابع بازده لازم را برای پرداخت اصل و سود اوراق مشارکت منتشر شده داشته‌اند یا خیر انجام نشده است. به لحاظ اقتصادی نیز استفاده بیش‌تر دولت از این ابزار به معنای محدود کردن امکان استفاده بخش خصوصی از منابع مالی موجود در جامعه برای سرمایه‌گذاری است.

جدول ۲. منابع حاصل از فروش اوراق مشارکت در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۵

رشد (درصد)	سهم از منابع عمومی بودجه (درصد)		ارقام به میلیارد ریال		عنوان
	لایحه ۸۶	قانون ۸۵	لایحه ۸۶	قانون ۸۵	
-۲۸/۶	۱	۱/۴۲	۶۰۰۰	۸۴۰۰	فروش اوراق مشارکت دولتی (موضوع جزء ۱ بند «۱» تبصره «۱»)
۲۳۳/۳	۳/۳	۱	۲۰۰۰۰	۶۰۰۰	فروش اوراق مشارکت شرکتهای دولتی
-	-	۰/۳	-	۲۰۰۰	صندوق تعاون
۱۱۰۰	۱	۰/۱	۶۰۰۰	۵۰۰	بهبودی بافتهای فرسوده (سازمان عمران و بهسازی شهری)
-	۱/۶	-	۱۰۰۰۰	-	اعطای تسهیلات برای ساخت مسکن (بانک مسکن)
۹۰۰	۰/۸	۰/۱	۵۰۰۰	۵۰۰	بهبودی بافتهای فرسوده (شهرداریها)
-	-	۰/۲	-	۱۰۰۰	طرحهای بیمارستانی
۱۵۵/۴	۷/۷	۳/۱	۴۷۰۰۰	۱۸۴۰۰	جمع

جدول ۳. بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۵

رشد (درصد)	سهم از مصارف عمومی بودجه (درصد)		ارقام به میلیارد ریال		عنوان
	لایحه ۸۶	قانون ۸۵	لایحه ۸۶	قانون ۸۵	
۱۳/۲	۱/۲	۱/۱	۷۳۸۸	۶۵۲۸	بازپرداخت سود اوراق مشارکت منتشره سالهای اخیر
-۵/۵	۰/۶	۰/۷	۳۸۰۰	۴۰۲۰	بازپرداخت اصل اوراق مشارکت منتشره طی سالهای اخیر
۶/۱	۱/۸۳	۱/۷۸	۱۱۱۸۸	۱۰۵۴۸	جمع

۲-۳-۲. استفاده از حساب ذخیره ارزی

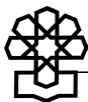
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ در ذیل منابع مربوط به واگذاری داراییهای مالی، رقمی بالغ بر ۹۴۶۲۲ میلیارد ریال به عنوان استفاده از حساب ذخیره ارزی در نظر گرفته شده است که در جهت تسریع در اجرای طرحهای عمرانی، مقاوم سازی مدارس و توسعه مناطق نفت خیز و محروم تخصیص خواهد یافت. استفاده از حساب ذخیره ارزی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ بیشترین سهم را در میان اجزای منابع حاصل از واگذاری داراییهای مالی دارا می باشد. سهم مذکور در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶، قانون بودجه سال ۱۳۸۵ و عملکرد سال ۱۳۸۴ به ترتیب معادل ۱۵/۴، ۲۲/۶ و ۱۴/۷ درصد می باشد.

استفاده از حساب ذخیره ارزی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۵ معادل ۲۹/۳ درصد کاهش یافته که عمدتاً ناشی از کاهش ۲۲/۶ درصدی اعتبارات بند «د» تبصره «۲» لایحه بودجه ۱۳۸۶ موضوع ردیف ۳۱۰۳۰۱ می‌باشد. به عبارت دیگر ۵۷/۷ درصد از رشد منفی استفاده از حساب ذخیره ارزی در لایحه بودجه سال ۸۶ نسبت به قانون بودجه ۱۳۸۵ (با متمم‌ها) منتسب به عامل مذکور است. بازپرداخت تعهدات ارزی معادل ۸۴۰۸ میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۸۵ از محل برداشت از حساب ذخیره ارزی تأمین می‌شد. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ این رقم به میزان حدود ۱۲,۳۷۳ میلیارد ریال (معادل ۱/۴ میلیارد دلار) از محل فروش سهام شرکتهای دولتی تأمین خواهد شد. لازم به ذکر است در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ پیش بینی شده است تا در صورت عدم تحقق فروش سهام شرکتهای دولتی جهت بازپرداخت تعهدات ارزی، بانک مرکزی مجاز به استفاده از منابع نزد خود می‌باشد که این امر در نهایت می‌تواند منجر به افزایش برداشت از حساب ذخیره ارزی در سال ۸۶ به میزان تعهدات مذکور یا افزایش بدهی دولت به بانک مرکزی به همین میزان شود.

استفاده از حساب مذکور محدود به اعتبارات مندرج در ردیفهای ذیل رقم واگذاری دارایی‌های مالی نبوده و در احکام متعددی در تبصره‌ها مجوز برداشت از حساب ذخیره ارزی برای دستگاه‌های دولتی (شرکت‌های حمل و نقل دولتی، شرکت توانیر و...) صادر گردیده است. عمده‌ترین این احکام عبارتند از:

- بند «ه» تبصره «۲» - مجوز برداشت ۴۴۵۰ میلیارد ریال از حساب ذخیره ارزی جهت توسعه ناوگان حمل و نقل دولتی؛
- جزء ۵ بند «ج» تبصره «۱» - در این حکم سازوکاری تنظیم شده است که طی آن مابه‌التفاوت قیمت‌های تمام‌شده و قیمت‌های تکلیفی فرآورده‌های نفتی و برق از محل حساب ذخیره ارزی به شرکت‌های ذیربط پرداخت گردد. این امر نیاز به بررسی جامع دارد زیرا اساساً برداشت از حساب ذخیره ارزی برای جبران مابه‌التفاوت، با مأموریت این حساب سازگاری ندارد.
- پرداخت مابه‌التفاوت قیمت برق به شرکت توانیر در سنوات قبل برای اولین بار در لایحه بودجه ۱۳۸۶ پیش‌بینی شده است اما احکام مربوط به فرآورده‌های نفتی از سال ۱۳۸۴ در قانون بودجه به تصویب رسیده است. در اجرای بند «و» تبصره «۱۱» سال ۱۳۸۴ مبلغ ۲۷۵۶/۳ میلیون دلار از حساب ذخیره ارزی برداشته شده است. در نه ماهه اول سال ۱۳۸۵ این رقم ۱۰۰۰ میلیون دلار است. لازم به ذکر است که ارقام فوق خارج از سقف رقم ماده واحده بودجه این سال‌ها می‌باشد.
- بند «ز» تبصره «۱۱» - برای احداث نیروگاهها و توسعه شبکه انتقال و توزیع برق نیز پیش‌بینی شده است تا رقمی معادل ۴۴۵۰ میلیارد ریال از حساب ذخیره ارزی برداشت شود.

۳-۳-۲. فروش سهام شرکت‌های دولتی

منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی جمعاً مبلغ ۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که از این مبلغ ۲۷,۶۲۷ میلیارد ریال آن به صورت اعتبارات جمعی - خرجی و ۴۲,۳۷۳ میلیارد ریال جهت تأمین مصارف عمومی صرف می‌شود.

اگر بنا بر اجرای مفاد قانون برنامه چهارم (موضوع بند الف و ب ماده ۸) و واریز ۳۰ درصد از منابع حاصل از فروش سهام شرکت‌های دولتی به حساب درآمد عمومی باشد، واریز ۴۲,۳۷۳ میلیارد ریال به منابع عمومی به این مفهوم است که باید به میزان ۱۴۱,۲۴۳ میلیارد ریال سهام شرکت‌های دولتی با سازوکار عرضه در بورس به فروش برسد. از طرف دیگر با توجه به این که بخشی از واگذاری سهام شرکت‌ها به صورت اقساط است و در طول چند سال و در سررسید این اقساط، درآمد آن به خزانه کل کشور واریز می‌شود لذا میزان فروش سهام باید فراتر از ارقام مزبور باشد تا بتواند منابع عمومی پیش‌بینی شده را تأمین کند.

ملاحظات مزبور بررسی برنامه دولت در رابطه با تحقق این بخش از منابع بودجه عمومی

را ضروری می‌سازد.

جدول ۴. منابع عمومی دولت (۱۳۸۳-۱۳۸۶)

موضوع	منابع بودجه کل کشور			سهم منابع بودجه				درصد تغییرات منابع بودجه			
	عملکرد ۱۳۸۳	عملکرد ۱۳۸۴	قانون ۱۳۸۵ و متممها	عملکرد ۱۳۸۳	عملکرد ۱۳۸۴	قانون ۱۳۸۵ و متممها	عملکرد ۹ ماهه ۱۳۸۵	لایحه ۱۳۸۶	عملکرد ۱۳۸۴ به عملکرد ۱۳۸۳	قانون ۱۳۸۵ و متممها به عملکرد ۱۳۸۴	لایحه بودجه ۱۳۸۶ به قانون بودجه ۱۳۸۵ و متممها
منابع عمومی دولت	۳۲۷۳۱۸	۴۷۰۹۹۱	۵۹۱۳۴۶/۴	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴۳/۹	۲۵/۶	۳/۶
درآمدها	۱۰۲۷۹۳/۹	۲۰۰۳۷۵/۲	۲۴۴۴۵۵	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۹۴/۹	۲۲/۱	۶/۹
درآمدهای مالیاتی	۸۴۴۲۱	۱۳۴۵۷۴	۱۷۷۶۱۶	۲۸/۶	۲۵/۸	۳۰/۰	۲۵/۹	۳۰/۷	۵۹/۴	۳۲/۰	۵/۹
مالیات اشخاص حقوقی	۲۶۰۲۸	۶۴۴۶۰	۷۹۸۴۵	۱۳/۷	۸/۰	۱۳/۵	۱۲/۶	۱۴/۶	۱۴۷/۷	۲۳/۹	۱۱/۷
مالیات بر درآمد	۱۱۷۷۳	۱۵۲۵۴	۱۸۶۴۶	۳/۲	۳/۶	۳/۲	۳/۵	۴/۱	۲۹/۶	۲۲/۲	۳۴/۴
مالیات بر ثروت	۴۰۹۶	۴۳۱۶	۶۳۰۵	۰/۹	۱/۳	۱/۱	۰/۹	۱/۱	۵/۴	۴۶/۱	۴/۶
مالیات بر واردات	۳۳۰۸۷	۳۵۹۵۴	۵۷۱۶۸	۷/۶	۱۰/۱	۹/۷	۶/۵	۸/۹	۸/۷	۵۹/۰	-۴/۸
مالیات بر کالاهای و خدمات	۹۴۳۷	۱۴۵۹۰	۱۵۶۵۲	۳/۱	۲/۹	۲/۶	۲/۴	۲/۱	۵۴/۶	۷/۳	-۱۷/۸
درآمدهای مالکیت دولت	۸۰۴۵/۸	۵۲۱۹۶/۹	۵۰۴۴۳	۱۱/۱	۲/۵	۸/۵	۶/۲	۹/۱	۵۴۸/۷	-۳/۳	۱۰/۸
سود سهام شرکتهای دولتی	۷۰۸۵/۲	۵۱۳۴۴/۷	۴۷۹۲۸/۱	۱۰/۹	۲/۲	۸/۱	۶/۲	۸/۴	۶۲۴/۷	-۶/۷	۷/۷
درآمد حاصل از بهره وامهای دولت	۱/۲	۰/۵	۰/۹	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	-۵۸/۳	۸۰/۰	-۱۱/۱
درآمد حاصل از اجاره	۵۳/۵	۶۱/۱	۱۲۶/۳	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۴/۲	۱۰۶/۷	-۳۸/۶
سایر	۹۰۵/۹	۷۹۰/۶	۲۲۸۹	۰/۲	۰/۳	۰/۴	۰/۱	۰/۷	-۱۲/۷	۲۰۷/۴	۷۷/۶

ادامه جدول ۴

درصد تغییرات منابع بودجه			سهم منابع بودجه					منابع بودجه کل کشور					موضوع
لایحه بودجه ۱۳۸۶ به قانون بودجه ۱۳۸۵ و متممها	قانون ۱۳۸۵ و متممها به عملکرد ۱۳۸۴	عملکرد ۱۳۸۴ به عملکرد ۱۳۸۳	لایحه ۱۳۸۶	عملکرد ۹ ماهه ۱۳۸۵	قانون و ۱۳۸۵ متممها	عملکرد ۱۳۸۴	عملکرد ۱۳۸۳	لایحه ۱۳۸۶	عملکرد ۹ ماهه ۱۳۸۵	قانون ۱۳۸۵ و متممها	عملکرد ۱۳۸۴	عملکرد ۱۳۸۳	
۱۵/۲	-۲/۳	۶۱/۵	۱/۸	۱/۴	۱/۶	۲/۰	۱/۸	۱۰۸۴۴/۲	۵۸۲۰/۱	۹۴۱۳/۱	۹۶۳۸/۸	۵۹۶۷/۷	درآمد حاصل از فروش کالاها و خدمات
۹/۳	-۲۱/۱	۷۳/۷	۱/۷	۱/۰	۱/۶	۱/۹	۱/۶	۱۰۱۷۱/۶	۴۱۶۴/۵	۹۳۰۶	۸۹۹۹	۵۱۸۰/۳	خدمات
۵۲۷/۴	۲۶۲/۰	-۱۸/۷	۰/۱	۰/۴	۰/۰	۰/۱	۰/۲	۶۷۲/۶	۱۶۵۵/۶	۱۰۷/۲	۶۳۹/۸	۷۸۷/۴	فروش
۷/۳	۳۱/۰	۱۳/۳	۰/۵	۰/۴	۰/۵	۰/۴	۰/۶	۲۹۰۶	۱۸۷۵/۹	۲۷۰۸/۵	۲۰۶۸/۳	۱۸۲۶	درآمد حاصل از جرائم و خسارات
-۱۶/۵	۱۳۰/۴	-۲۵/۱	۰/۶	۰/۴	۰/۷	۰/۴	۰/۸	۳۶۵۲	۱۷۰۵/۳	۴۳۷۲	۱۸۹۷/۲	۲۵۳۳/۴	درآمدهای متفرقه
-۸	-۰/۶	۲۳/۷	۲۷/۹	۳۷/۲	۳۱/۵	۳۹/۸	۴۶/۳	۱۷۱۲۵/۱	۱۵۶۴۲۸	۱۸۶۲۰۳	۱۸۷۲۹۴/۵	۱۵۱۴۱۲/۹	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
-۸	-۱/۷	۲۳/۹	۲۷/۵	۳۷/۱	۳۱	۳۹/۶	۴۶/۰	۱۶۸۴۵۰/۳	۱۵۵۷۹۰	۱۸۳۱۲۶	۱۸۶۳۴۲/۳	۱۵۰۴۱۳/۲	درآمدهای نفتی
-۹/۸	۲۲۲/۱	-۴/۸	۰/۵	۰/۲	۰/۵	۰/۲	۰/۳	۲۷۷۴/۸	۶۳۸	۳۰۷۷	۹۵۲/۲	۹۹۹/۷	سایر
۱۲/۱	۹۲/۹	۱۴/۰	۲۹/۴	۲۸/۴	۲۷/۲	۱۷/۷	۲۲/۳	۱۸۰۱۰۸/۲	۱۱۹۱۷۵	۱۶۰۶۸۸/۴	۸۳۳۲۱	۷۳۱۱۱,۶	واگذاری دارایی‌های مالی
-۲۸/۶	۲۲/۹	-۴۴/۶	۱/۰	۰/۰	۱/۴	۱/۵	۳/۸	۶۰۰۰	۰	۸۴۰۰	۶۸۳۵	۱۲۳۴۰,۶	اوراق مشارکت
-۲۹/۳	۹۲/۹	۲۵/۳	۱۵/۴	۲۶/۹	۲۲/۶	۱۴/۷	۱۶/۹	۹۴۶۲۱/۳	۱۱۲۸۳۲/۱	۱۳۳۸۶۷/۳	۶۹۳۸۳	۵۵۳۷۵,۹	حساب ذخیره ارزی
۸۴۵/۹	۳۱۴/۱	-۳۶/۵	۱۱/۴	۰/۱	۱/۳	۰/۴	۰/۹	۷۰۰۰۰	۴۸۱/۸	۷۴۰۰	۱۷۸۷	۲۸۱۳,۱	واگذاری شرکت‌های دولتی
-۱۳/۹	۱۰۷/۳	۱۰۵/۹	۱/۵	۱/۴	۱/۹	۱/۱	۰/۸	۹۴۸۶/۹	۵۸۶۱/۱	۱۱۰۲۱/۱	۵۳۱۶	۲۵۸۲	سایر

* رقم شفاف‌سازی برای سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ محاسبه نکرده است.

۳. نفت در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶

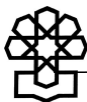
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ مبلغ ۱۳۴۶۳۰/۳ میلیارد ریال بابت منابع حاصل از فروش نفت خام و فراورده‌های نفتی در نظر گرفته شده که با احتساب منابع حاصل از واردات بنزین موضوع جزء «۷» بند «ج» تبصره «۱۱» به مبلغ ۳۳۸۲۰ میلیارد ریال، مالیات عملکرد نفت به مبلغ ۲۹۲۳۷ میلیارد ریال، سود علی‌الحساب سهم دولت از ارزش نفت خام تولیدی به مبلغ ۲۶۳۱۳ میلیارد ریال و استفاده از حساب ذخیره ارزی به مبلغ ۹۴۶۲۱ میلیارد ریال، مجموع درآمد وابسته به نفت در لایحه پیشنهادی معادل ۳۱۸,۶۲۱ میلیارد ریال خواهد بود که حدود ۵۲ درصد از منابع عمومی بودجه را به خود اختصاص می‌دهد.

از نظر دلاری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ معادل ۱۵,۱۲۷ میلیون دلار از محل درآمد نفت، ۳,۸۰۰ میلیون دلار برای واردات بنزین، ۲,۲۸۵ میلیون دلار از محل مالیات عملکرد نفت، ۲,۹۵۷ میلیون دلار از محل سود علی‌الحساب شرکت ملی نفت و ۱۰,۶۳۲ میلیون دلار از محل برداشت از حساب ذخیره ارزی (جمعاً ۳۵,۸۰۰ میلیون دلار) استفاده خواهد شد.

جدول ۵. درآمدهای نفتی در منابع عمومی لایحه بودجه ۱۳۸۶

رشد (درصد)		لایحه بودجه سال ۱۳۸۶		مصوب ۱۳۸۵ با متممها		عنوان
		میلیارد دلار	میلیارد ریال	میلیارد دلار	میلیارد ریال	
۱۲/۵	۱۱/۹	۳/۲۸۵	۲۹۲۳۷	۲/۹۲	۲۶۱۳۴	مالیات عملکرد نفت
۱۲/۵	۱۱/۹	۲/۹۵۷	۲۶۳۱۳	۲/۶۲۸	۲۳۵۲۱	سود علی‌الحساب سهم دولت از ارزش نفت خام
-۲/۲	-۲/۷	۱۵/۱۲۷	۱۳۴۶۳۰	۱۵/۴۶۱	۱۳۸۳۷۶	صادرات نفت خام
-۲۴	-۲۴/۴	۳/۸	۳۳۸۲۰	۵	۴۴۷۵۰	واردات بنزین
-۲۸/۹	-۲۹	۱۰/۶۳۲	۹۴۶۲۱	۱۴/۹۵۷	۱۳۳۸۶۷	برداشت از حساب ذخیره ارزی
-۱۲/۶	-۱۳/۱	۳۵/۸	۳۱۸۶۲۱	۴۰/۹۶۶	۳۶۶۶۴۸	جمع کل

لازم به ذکر است که علاوه بر رقم مزبور، شرکت ملی نفت ایران نیز به میزان شش درصد (۶٪) از ارزش نفت خام صادراتی به میزان حدود ۳,۹۴۲ میلیون دلار را به عنوان سهم خالص شرکت ملی نفت ایران در حساب‌های خود منظور و از آن برای بازپرداخت تعهدات سرمایه‌ای و اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) و پرداخت سایر هزینه‌های خود استفاده خواهد نمود. اگر بخواهیم برآوردی از منابع ارزی لازم برای تأمین هزینه‌های پیش‌بینی شده در جداول و

تبصره‌های لایحه بودجه ۱۳۸۶ کل کشور را داشته باشیم باید علاوه بر سهم شرکت ملی نفت ایران، استفاده سایر دستگاه‌های اجرایی دولتی از منابع حساب ذخیره ارزی را به ارقام مزبور اضافه کنیم. جدول ۶ این ارقام را نشان می‌دهد.

اگر فرض کنیم موجودی حساب ذخیره ارزی در پایان سال ۱۳۸۶ معادل پایان سال ۱۳۸۵ باشد (به عبارت دیگر برای اجرای احکام تبصره‌ها و ردیف‌های بودجه ۱۳۸۶ از درآمدهای حاصل از صادرات نفت در سال ۱۳۸۶ استفاده شود)، آنگاه میزان درآمدهای ارزی لازم برای اجرای احکام مزبور بالغ بر ۴۵۲۴۲ میلیون دلار خواهد بود که با فرض صادرات معادل ۲/۴ میلیون بشکه در روز قیمت هر بشکه نفت خام صادراتی باید معادل ۵۱/۶۵ دلار باشد. اگر برای بازپرداخت تعهدات ارزی دولت توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (بند «ج» تبصره «۸») نیز از حساب ذخیره ارزی استفاده شود آنگاه میزان درآمدهای ارزی مورد نیاز به ۴۶۶۳۲ میلیون دلار و قیمت هر بشکه نفت صادراتی به ۵۳/۲۳ خواهد رسید.

جدول ۶. استفاده از منابع ارزی خارج از سقف ماده واحده لایحه بودجه (ارقام به میلیون دلار)

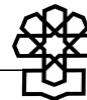
ردیف	موضوع	مبلغ
۱	بازسازی ناوگان ریلی و هوایی دولتی (بند «ه» تبصره «۲»)	۵۰۰
۲	افزایش سرمایه بانک صنعت و معدن (بند «ه» تبصره «۲»)	۲۵۰
۳	افزایش سرمایه بانک توسعه صادرات (بند «ه» تبصره «۲»)	۲۵۰
۴	بهبود و ارتقای وضعیت تولید، انتقال و توزیع برق (بند «ز» تبصره «۱۱»)	۵۰۰
۵	مابه‌التفاوت قیمت آزاد فراورده‌های نفتی، گاز و برق با قیمت‌های فروش تکلیفی (بند «ج» تبصره «۱۱»)*	۴۰۰۰
	جمع	۵۵۰۰

* با توجه به این‌که در مورد مابه‌التفاوت قیمت تمام شده و تکلیفی فراورده‌های نفتی تنها رقم عملکرد سال ۱۳۸۴ به طور کامل در دست است لذا فرض شده است که این رقم در سال ۱۳۸۶ معادل عملکرد سال ۱۳۸۴ باشد.

۴. برآورد عدم تحقق منابع بودجه عمومی

هر ساله بخشی از منابع پیش‌بینی شده در بودجه سنواتی محقق نمی‌شود. بخشی از این عدم تحقق‌ها ناشی از پیش‌بینی خوش‌بینانه منابع است. اما بخش عمده‌ای از عدم تحقق منابع ناشی از حاکمیت فرهنگ هزینه و نیازهای اجرایی در بودجه‌ریزی کشور است که پیش‌بینی منابع قابل وصول را تحت تاثیر قرار می‌دهد.^۱

۱. برخی موارد برآوردهای دست بالای تحمیل شده به سازمان‌های وصول‌کننده به اعتراض و ابراز اطمینان آنها از عدم تحقق پیش‌بینی‌ها به هنگام بررسی لایحه بودجه منجر می‌شود.

با توجه به ماهیت حقوقی بودجه به عنوان «جواز» و فقدان مسئولیت در عدم تحقق منابع پیش‌بینی شده، امکان بیش برآوردی منابع و کتمان ناموازنه‌های بودجه‌ای به وجود می‌آید. این امکان به طور غیرمستقیم دستیابی به توافق‌های بودجه‌ای بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دستگاه‌های هزینه‌کننده را تسهیل و پذیرش سطوح بالاتری از اعتبارات درخواستی آنها را مقدور می‌سازد. بیش برآوردی در منابع و مصارف مترادف با تضعیف نقش قانونگذار است و از آنجا که عملکرد واقعی تابعی از منابع عاید شده واقعی خواهد بود در عمل، قدرت ابتکار در تخصیص منابع و کنترل سطح هزینه‌ها به اختیار دستگاه‌های مدیریت کننده بودجه و خزانه درمی‌آید.

در پیوست (۲) برآوردی از عدم تحقق منابع عمومی لایحه بودجه ۱۳۸۶ ارائه شده است. فرض این جدول که بر مبنای عملکرد نه ماهه منابع در سال ۱۳۸۵ محاسبه شده، به قرار زیر است:

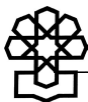
- سهم عملکرد سه ماهه آخر سال ۱۳۸۵ مشابه سهم عملکرد سه ماهه آخر سال ۱۳۸۴ باشد.
- ارقام عملکرد سال ۱۳۸۶ نسبت به عملکرد سال ۱۳۸۵ معادل ۲۰ درصد رشد یابد.
- فروش اوراق مشارکت در نه ماهه اول سال ۱۳۸۵ عملکرد نداشته است اما فرض بر آن است که در سه ماهه آخر سال تمامی منابع پیش‌بینی شده از این محل حاصل شود.

جدول (۷) خلاصه اطلاعات مربوط به برآورد عدم تحقق منابع را نشان می‌دهد. در قسمت درآمدها تفاوت حداقل و حداکثر عدم تحقق مربوط به رقم پیش‌بینی شده در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات (حق امتیاز شبکه) است. در قسمت واگذاری دارایی‌های مالی این تفاوت مربوط به درآمد حاصل از فروش سهام شرکت‌های دولتی است. به عبارت دیگر در صورتیکه تمامی ۴۲,۳۷۳ میلیارد ریال پیش‌بینی شده برای واگذاری شرکت‌های دولتی به فروش برسد این قسمت از منابع هیچ‌گونه عدم تحقق نخواهد داشت و در صورتی که تنها ۷۴۰۰ میلیارد ریال از این مبلغ (به اندازه مصوب ۱۳۸۵) به خزانه واریز شود حدود ۳۵۰۰۰ ریال از این محل کسری بودجه بوجود خواهد آمد.

بدین ترتیب منابع پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ با حداقل ۱۶,۶۰۰ میلیارد ریال و حداکثر ۵۴,۱۰۰ میلیارد ریال کسری مواجه است.

جدول ۷. برآورد عدم تحقق منابع بودجه عمومی (ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	لایحه ۱۳۸۶	حداقل عدم تحقق	حداکثر عدم تحقق
درآمدها	۲۶۱,۳۱/۱	۱۵,۱۰۰	۱۷,۶۰۰
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۷۱,۲۲۵/۱	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰
واگذاری دارایی‌های مالی	۱۸۰,۱۰۸/۲	۰	۳۵,۰۰۰
جمع	۶۱۲,۶۴۵/۴	۱۶,۶۰۰	۵۴,۱۰۰

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

اعتبار و تناسب تصمیم‌گیری‌های بودجه‌ای تابع مستقیم درستی و دقت برآوردها و پیش‌بینی‌های انجام شده است. به همین جهت نیز لازم است خطراتی که این برآوردها و پیش‌بینی‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد به هنگام بررسی بودجه مدنظر قرار گیرد.

از این حیث نکات زیر در سمت منابع لایحه بودجه ۱۳۸۶ باید مورد توجه قرار گیرد.

۱. قیمت نفت از جمله عواملی است که همواره عملکرد بودجه سنواتی کشور را در طول چند دهه گذشته متأثر ساخته است. با در نظر گرفتن آثار مالی احکام تبصره‌ها (که بعضاً خارج از سقف ماده واحده است)، دولت برای اجرای بودجه سال ۱۳۸۶ حداقل به ۴۵/۲ میلیارد دلار منابع حاصل از صادرات نفت نیاز دارد. برای تأمین این رقم قیمت هر بشکه باید در حدود ۵۲ دلار باشد. به رغم عدم اطمینان به برآوردهای راجع به قیمت نفت و نوسانات خارج از روند آن، باید توجه داشت که در سال ۱۳۸۵ که اوج قیمت نفت در دهه اخیر محسوب می‌شود، میانگین قیمت نفت صادراتی ایران در همین حدود بوده است. به عبارت دیگر اگر قیمت هر بشکه نفت کمتر از ۵۲ دلار باشد اجرای احکام بودجه ۱۳۸۶ امکان‌پذیر نخواهد بود.

۲. در لایحه بودجه ۱۳۸۶ کل کشور پیش‌بینی شده است تا ۱۱/۵ درصد از کل منابع بودجه عمومی (معادل ۷۰۰۰۰ میلیارد ریال) از طریق واگذاری سهام شرکت‌های دولتی تأمین شود. تاکنون تأمین منابع عمومی با چنین سهمی و از این روش در بودجه کشور سابقه نداشته است. اگرچه حدود ۲۸۰۰۰ میلیارد ریال از این مبلغ صرف بازپرداخت بدهی‌های دولت به صورت جمعی - خرجی خواهد شد اما تأمین ۷ درصد از هزینه‌های عموماً انعطاف‌ناپذیر دولت از این طریق محل تأمل است و در صورت عدم تحقق، بودجه را با کسری شدید روبه‌رو خواهد ساخت.

۳. هزینه بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت در سال ۱۳۸۶ حدود دو برابر درآمد حاصل از انتشار اوراق مشارکت است. این امر لزوم به‌کارگیری اوراق مذکور در طرح‌هایی با کارایی حداقل برابر یا بزرگتر از سود اوراق مشارکت را گوشزد می‌کند. در غیر این صورت تأمین مالی طرح‌های عمرانی از طریق انتشار اوراق مشارکت با توجه به تحمیل هزینه‌های فزاینده بر بودجه و اثرات تورمی (با وقفه سه ساله) ناشی از بازپرداخت اصل و سود اوراق مذکور و ... با ابهام و تردید مواجه است.

در همین ارتباط اجازه به شرکت‌های دولتی و برخی دستگاه‌های اجرائی جهت انتشار این اوراق به لحاظ آثار مالی بر بودجه سنوات بعد (کاهش مالیات و سود سهام این شرکت‌ها در اثر بازپرداخت سود و اصل اوراق) و همچنین آثار انتشار این اوراق بر اقتصاد ملی جای تأمل دارد.

پیوست

برآورد عدم تحقق منابع بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۶ کل کشور (ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	مصوب ۱۳۸۵	عملکرد نه ماهه		عملکرد سال ۱۳۸۴	برآورد عملکرد سال ۱۳۸۵	پیشنهاد سال ۱۳۸۶	برآورد عدم تحقق
		۱۳۸۴	۱۳۸۵				
درآمدها	۲۴۴.۴۵۵/۳	۱۴۴.۴۸۰/۸	۱۰۵.۱۲۷/۵	۲۱۷.۳۹۳/۳	۲۰۶.۲۶۸/۸	۲۶۱.۳۱۲/۱	۱۷.۶۰۰
درآمدهای مالیاتی	۱۷۷.۶۱۷/۳	۱۰۸.۹۴۳/۷	۸۳.۳۲۴/۱	۱۳۴.۵۷۳/۴	۱۵۱.۵۶۶/۸	۱۸۸.۱۳۵/۹	۱۰.۱۰۰
مالیات اشخاص حقوقی	۷۹.۸۴۵/۸	۵۳.۰۷۰/۷	۳۷.۰۷۸/۱	۶۴.۴۵۹/۸	۷۱.۸۷۰/۱	۸۹.۱۸۷/۱	۳.۰۰۰
مالیات علی الحساب اشخاص حقوقی دولتی	۱۰.۵۸۰/۸	۶۹۰۷/۶	۳,۷۹۲	۴,۶۳۸/۵	۸,۵۰۹/۱	۱۲,۰۱۵	-
مالیات معوقه و عملکرد سال ۱۳۸۴ اشخاص حقوقی دولتی	۱۸,۴۸۷	۸,۸۲۸/۵	۶,۲۹۹	۱۰,۱۴۵/۴	۱۴,۲۱۹/۰	۱۹,۰۰۰	۲,۰۰۰
مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی	۷۰۰	۱۱۸/۹	۱۳۴/۱	۳۰۰/۰	۲۶۶/۰	۶۶۳/۶	-
مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی	۲۳,۴۴۴	۱۷,۱۱۲/۴	۱۳,۱۷۳	۱۷,۵۰۶/۹	۲۲,۷۴۲/۰	۲۸,۲۷۲	۱,۰۰۰
مالیات عملکرد نفت	۲۶,۱۲۴	۱۹,۶۲۰	۱۳,۶۸۰/۰	۲۱,۸۶۹	۲۶,۱۳۴/۰	۲۹,۲۳۶/۵	-
مالیات اضافی شرکت‌های مخابرات	۵۰۰	۴۳۳/۳	-	-	-	-	-
مالیات بر درآمدها	۱۸,۶۴۶	۱۴,۵۸۲/۴	۱۱,۴۶۹/۱	۱۵,۲۵۳/۴	۱۹,۵۸۸/۴	۲۵,۰۶۷/۱	۲,۴۰۰
حقوق کارکنان بخش عمومی	۴,۸۲۶	۴,۵۵۳/۳	۳,۵۳۹/۹	۴,۷۸۲/۲	۶,۱۵۱	۸,۰۰۰	۱,۰۰۰
حقوق کارکنان بخش خصوصی	۴,۰۹۴	۳,۵۰۳/۷	۲,۶۳۳/۶	۳,۵۲۸/۸	۴,۶۹۵	۷,۰۰۰	۱,۴۰۰
مالیات مشاغل	۸,۶۱۲	۵,۸۷۱/۰	۴,۸۱۶/۲	۶,۴۶۳/۳	۷,۸۷۸	۹,۰۹۰/۹	-
مالیات مستغلات	۱,۰۲۹	۶۲۴/۳	۴۶۳/۳	۴۶۳/۳	۸۳۲/۴	۹۲۹/۳	-
مالیات‌های متفرقه	۸۵	۳۰/۱	۱۶/۰	۱۶/۸	۳۲/۰	۴۶/۹	-
مالیات بر ثروت	۶,۳۰۵	۳,۷۷۴/۱	۳,۱۹۲/۳	۴,۳۱۶/۲	۵,۱۸۹/۳	۶,۵۹۲/۹	۷۰۰
مالیات بر ارث	۴۷۷	۳۱۵	۲۳۴/۸	۳۴۴/۳	۴۵۵	۴۵۴/۵	-
مالیات‌های اتفاقی	۱۴	۶/۹	۹/۳	۱۲/۵	۹/۳	۱۵/۲	-

عنوان	مصوب ۱۳۸۵	عملکرد نه ماهه		عملکرد سال ۱۳۸۴	برآورد عملکرد سال ۱۳۸۵	پیشنهادهای سال ۱۳۸۶	برآورد عدم تحقق
		۱۳۸۴	۱۳۸۵				
مالیات نقل و انتقال و سرقتی	۱,۰۰۷	۵۹۲	۵۸۷	۷۸۶/۲	۷۹۳	۸۵۸/۷	-
مالیات نقل و انتقال سهام	۶۰۰	۳۰۳/۳	۴۰۴/۵	۴۷۵	۳۵۶/۰	۳۰۳	-
مالیات نقل و انتقال املاک	۱,۰۷۳	۷۷۱/۲	۴۰۰/۵	۶۱۶/۷	۱,۱۸۷/۰	۱,۱۶۱/۶	-
حق تمبر و اوراق بهادار	۳,۱۳۴	۱,۷۸۵/۷	۱,۵۵۶/۳	۲,۰۸۱/۵	۲,۳۸۹/۰	۳,۸۰۰	۷۰۰
مالیات بر واردات	۵۷,۱۶۸/۵	۲۷,۲۷۰/۲	۲۳,۵۴۶/۳	۳۵,۹۵۴	۴۱,۵۷۷	۵۴,۴۱۵	۴,۰۰۰
حقوق ورودی سایر کالاها	۵۲,۰۰۰	۲۴,۴۶۸/۶	۲۰,۸۲۷/۷	۳۲,۲۲۳/۸	۳۷,۸۵۷/۰	۴۸,۴۱۵	۳,۰۰۰
حقوق ورودی خودرو	۴,۰۰۰	۲,۲۲۶/۳	۷۷۱	۲,۵۸۸/۴	۳,۰۰۰/۰	۵,۰۰۰	۱,۰۰۰
حقوق ورودی دستگاه‌های اجرائی	۱,۱۶۸/۵	۵۷۵/۳	۹۱۲/۷	۱,۱۴۱/۸	۷۲۰/۰	۱,۰۰۰	-
مالیات بر خدمات و کالاها	۱۵,۶۵۲	۱۰,۲۴۶/۴	۸,۰۳۸/۳	۱۴,۵۹۰	۱۳,۳۴۲	۱۲,۸۷۳/۷	-
مالیات بر فروش فراورده‌های نفتی	۳,۳۰۰	۲,۳۸۸/۲	۲,۲۲۸/۸	۲,۹۵۸/۹	۳,۱۷۰	۳,۴۳۴/۳	-
دو درصد مالیات سایر کالاها	۵,۴۸۳	۳,۵۰۵/۷	۲,۸۲۲/۳	۴,۵۴۱/۶	۳,۶۵۶	۲,۲۲۲/۲	-
عوارض خروج مسافر از مرزهای کشور	۸۶۰	۴۱۵/۵	۱۹۸/۳	۳۶۴/۳	۷۶۳	۵۹۶	-
مالیات بر فروش سیگار	۲۶۲	۲۶۵/۸	۱۹۶/۵	۳۴۸	۴۷۰	۳۸۳/۸	-
مالیات بر نقل و انتقال اتومبیل	۱,۱۰۰	۶۲۰/۵	۷۳۵/۲	۸۴۹/۵	۷۱۷	۱,۰۶۰/۶	-
مالیات بر شماره‌گذاری خودرو	۱,۱۲۶	۱,۰۷۴/۵	۸۹۶/۴	۱,۲۹۹	۱,۵۵۷	۱,۴۱۴/۱	-
مالیات اشتراک تلفن‌های خودکار	۱,۴۲۲	۸۵۷	۷۵۶	۱,۰۳۳/۴	۱,۱۷۱	۱,۴۶۴/۶	-
مالیات بر فروش نوشابه‌های غیرالکلی	۴۹۹	۱۷۹/۵	۱۵۵/۳	۲۰۶/۴	۲۳۸	۲۷۷/۸	-
مالیات بر تلفن همراه	۱,۶۰۰	۹۳۹/۶	۴۹/۵	۲,۹۸۹/۴	۱,۶۰۰	۲,۰۲۰/۲	-
درآمدهای حاصل از مالکیت دولت	۵۰,۳۴۴/۵	۲۶,۱۳۵/۹	۱۱,۱۵۰/۵	۵۲,۱۷۷/۴	۴۲,۵۴۱	۵۵,۷۷۴	۵,۵۰۰
سود سهام شرکت‌های دولتی	۲۴,۴۰۷/۵	۸,۷۸۳/۸	۱۰,۷۴۰/۷	۲۲,۶۴۲/۷	۱۸,۵۱۷	۲۵,۳۱۷	۳,۰۰۰
سود علی‌الحساب دولت از ارزش نفت خام	۲۳,۵۲۰/۶	۱۷,۱۰۷/۴	-	۲۸,۶۸۲	۲۳,۵۲۰/۶	۲۶,۳۱۲/۹	-
درآمد حاصل از بهره‌ام‌های دولت	۰/۹	۰/۹	۰/۵	۰/۵	۰/۹	۰/۸	-

عنوان	مصوب ۱۳۸۵	عملکرد نه ماهه		عملکرد سال ۱۳۸۴	برآورد عملکرد سال ۱۳۸۵	پیشنهادهای سال ۱۳۸۶	برآورد عدم تحقق
		۱۳۸۴	۱۳۸۵				
درآمدهای حاصل از اجاره	۱۲۶/۳	۳۶/۱	۳۴/۵	۶۱/۶	۶۴/۵	۷۷/۵	-
سایر درآمدهای حاصل از مالکیت دولت	۲۰۲۸۹/۳	۲۰۷/۶	۳۷۴/۸	۷۹۰/۶	۴۳۸	۴۰۶۵/۸	۲۰۵۰۰
درآمدهای حاصل از فروش کالا و خدمات	۹۰۴۱۳	۵۰۸۲۰	۷۰۸۸۸/۷	۹۰۶۳۸/۲	۷۰۱۱۰	۱۰۰۸۴۴/۲	۲۰۰۰۰
درآمدهای حاصل از جرائم و خسارات	۲۰۷۰۸/۵	۱۰۸۷۵/۹	۱۰۵۱۹/۲	۲۰۶۸/۳	۲۰۵۴۶	۲۰۹۰۶	-
جرائم رانندگی	۱۰۵۷۳/۹	۱۰۲۶۹/۹	۱۰۱۷۱/۲	۱۰۶۰۶	۱۰۷۴۱	۱۰۹۰۰	-
سایر جرائم و خسارات	۱۰۱۳۴/۶	۶۰۶/۰	۳۴۸/۰	۴۶۲/۳	۸۰۵	۱۰۰۶	-
درآمدهای متفرقه	۴۰۳۷۲	۱۰۷۰۵/۳	۱۰۲۴۵	۱۰۸۹۳/۶	۲۰۵۰۵	۳۰۶۵۲	-
درآمد حاصل از فروش سیگار	۲۰۵۰۰	۴۶۲/۱	-	-	۶۱۵	۵۰۰	-
درآمد حاصل از اجرای بند «ز» تبصره «۱۳»	-	-	-	-	-	۵۰۰	-
درآمد حاصل از اجرای بند «ک» تبصره «۲۰»	-	-	-	-	-	۲۰۰	-
درآمد حاصل از اجرای بند «د» تبصره «۳»	-	-	-	-	-	۲۰۰	-
سایر درآمدهای متفرقه	۱۰۸۷۲	۱۰۲۴۲/۲	۱۰۲۴۵	۱۰۸۹۳/۶	۱۰۸۹۰	۲۰۲۵۲	-
منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۹۲۰۲۰۳/۲	۱۵۶۰۴۲۸/۱	۱۳۱۰۲۳۳	۱۸۶۰۳۴۲	۱۸۹۰۹۸۱	۱۷۱۰۲۲۵/۱	۱۰۵۰۰
منابع حاصل از ارزش نفت خام	۱۴۴۰۳۷۶	۱۱۹۰۹۸۴/۹	۱۳۰۰۰۵۲۲/۷	۱۷۲۰۲۹۰	۱۴۴۰۳۷۶	۱۳۴۰۶۳۰/۳	-
منابع حاصل از صادرات نفت خام و معاوضه آن	۴۴۰۷۵۰	۳۵۰۸۰۵/۲	-	۱۳۰۱۰۰	۴۴۰۷۵۰	۳۳۰۸۲۰/۰	-
منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول	۳۰۷۷/۲	۶۳۸/۰	۷۱۰/۳	۹۵۲	۸۵۵	۲۰۷۷۴/۸	۱۰۵۰۰
منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی	۱۵۴۰۶۸۸	۱۱۹۰۱۷۴/۹	۵۲۰۱۲۵/۹	۸۳۰۳۲۱	۱۲۶۰۵۳۳/۶	۱۸۰۰۱۰۸/۲	۳۵۰۰۰
فروش اوراق مشارکت	۸۰۴۰۰	-	-	۶۰۸۲۲/۹	۸۰۴۰۰	۶۰۰۰	-
استفاده از تسهیلات خارجی	۴۰۹۷۹/۳	۲۷۴/۳	۳۲۰/۹	۶۳۲/۹	۴۰۹۷۹/۳	۳۰۹۷۸/۲	-
استفاده از حساب ذخیره ارزی طرح‌ها	۱۰۰۰۳۲۰/۷	۱۰۰۰۳۲۰/۷	۳۷۰۹۳۲	۶۹۰۵۷۰/۶	۱۰۰۰۳۲۰/۷	۷۷۰۶۸۱	-
استفاده از حساب ذخیره مقاوم‌سازی مدارس	۵۰۴۵۰/۶	۴۰۱۰۸/۱	-	-	۵۰۴۵۰/۶	۹۰۹۲۳/۵	-
استفاده از حساب ذخیره مناطق نفت‌خیز	-	-	-	-	-	۷۰۱۶/۸	-

برآورد عدم تحقق	پیشنهاد سال ۱۳۸۶	برآورد عملکرد سال ۱۳۸۵	عملکرد سال ۱۳۸۴	عملکرد نه ماهه		مصوب ۱۳۸۵	عنوان
				۱۳۸۴	۱۳۸۵		
-	-	-	-	۹,۹۱۵/۳	۸,۴۰۳/۳	۲۲,۰۹۵/۶	استفاده از حساب نذیره ارزی سایر
-	۵۰۸/۷	۳۵۱	۱,۴۲۰/۸	۱۴۸/۳	۲۶۳/۲	۷۴۱/۸	منابع حاصل از دریافت اصل وام‌ها
۳۵,۰۰۰	۴۲,۳۷۳	۶۴۲	۱,۳۶۲	۱,۲۵۴/۷	۴۸۱/۸	۷,۴۰۰	منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی
-	۲۷,۶۲۷	-	۴۲۹	-	-	-	منابع حاصل از واگذاری سهام (جمع‌ی - فرجی)
-	۴,۰۰۰ ^۱	۴,۲۱۱/۰	۱,۷۴۷/۸	۱,۴۸۲/۲	۳,۵۷۱/۳	۲,۸۰۰	منابع حاصل از برگشتی سال‌های قبل
-	۱,۰۰۰	۲,۱۷۹	۱,۳۳۵/۰	۱,۰۷۳/۶	۱,۷۵۲/۳	۲,۵۰۰	منابع حاصل از تسهیلات اعطایی (وجوه اداره شده)
-	۶۱۲,۶۴۵/۳			۲۸۸,۴۸۶/۵	۴۲۰,۰۸۳/۷	۵۹۱,۳۶۶/۵	جمع

۱. بیش‌ترین سهم این عدد مربوط به فروش اوراق مشارکتی است که در انتهای سال به فروش رفته است و دستگاه‌های اجرایی فرصت کافی برای خرج کردن آن را نداشته است.

شماره مسلسل: ۸۲۱۸	شناسنامه گزارش
<p>عنوان گزارش: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (۱۷) منابع بودجه (ویرایش اول)</p> <p>Report Title: A View on Resourced in ۱۳۸۶ Budget Bill (First Edition)</p> <p>نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه تهیه و تدوین: سیامک یادگاری، ایرج مهرآزما ناظر علمی: محمد قاسمی متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه ویراستار: —</p> <p>واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آن‌ها: ۱. منابع بودجه (Budget Resources) ۲. لایحه بودجه ۱۳۸۶ (۲۰۰۷-۰۸) Budget Bill</p> <p>منابع و مآخذ تهیه گزارش: ۱. لایحه بودجه ۱۳۸۶ ۲. قانون بودجه ۱۳۸۵ ۳. گزارش مالی دولت در نه ماهه ۱۳۸۵</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۳۸۵/۱۱/۱۸</p>	

نمایندگان محترم می‌توانند متن *PDF* کلیه گزارش‌های مربوط به لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور را بر روی وب‌گاه مرکز به آدرس <http://law.majlis.ir> مشاهده کنند.